

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani 14. januarija 1885.

Obseg: Vabilo častitim gospodom udom odseka za konjerejo c. k. kmetijske družbe za Kranjsko na občni zbor v Ljubljani. — C. kr. kmetijska družba kranjska. — Gospodarstvo v soseskinih gozdih. — Kako nam je sadno drevje na stalnem mestu pravilno oskrbovati? (Dalje.) — Vprašanja in odgovori. — Planinske paše. — Mnogovrstne novice. — Zamet v stepah. (Dalje.) — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.**Vabilo**

častitim gospodom udom odseka za konjerejo c. kr. kmetijske družbe za Kranjsko na občni zbor v Ljubljani

29. dne januarija 1885.

(Zbirališče je v dvorani mestnega magistrata ob 3. uri popoldne.)

Dnevni red:

1. Ogovor prvosednika.
2. Poročilo odborovo.
3. Posamezni predlogi.
4. Volitev dveh udov odbora.

C. kr. kmetijska družba kranjska.

Seja glavnega odbora dné 6. januarija 1885.

Seji predseduje gospod družbeni predsednik Karol baron Wurzbach, navzoči so: podpredsednik gosp. J. F. Seunig, družbeni tajnik g. Gustav Pirc, in odborniki gospodje Brus, Detelja, Jerič, Kastelic, Murnik, dr. Poklukar, Robič, Witschl in dr. Wurzbach.

Po nasvetu tajnika Pirca sklène se prositi vodstvo kranjske hranilnice za denarno podporo v pripomoč k velikim stroškom, koje bode imela letos kmetijska družba s svojim vrtom.

Odbor vzame na znanje poročilo na c. k. ministerstvo za poljedelstvo o porabi subvencij za živinorejo, čebelarstvo in sadjarstvo. Poročila sestavil je odbornik in družbeni blagajnik gosp. Brus. Ravno tako zgodi se tudi s poročilom o pokrajinski razstavi na Krškem, ki je bila septembra meseca pret. leta.

Ob priliki razgovarjanja o naprošenih subvencijah za tekoče leto obljudi odbornik in državni poslanec dr. Poklukar na Dunaji se za to potegovati, da tudi Kranjska dobi primeren delež one svote, koja je vsako leto stavljena v proračun in namenjena uravnavanju manjših vodá.

C. k. društvo avstrijskih sadjerejcev doposlalo je družbi zapisnik svojega občnega zbora, kojega glavni odbor hvaležno sprejme, ob enem pa sklène po nasvetu dr. Poklukarja, pri prihodnem občnem zboru, to je, 28. t. m. razložiti izdelke osrednje štacije za razpečavanje sadja v Liebenau-u, primerna pojasnila dal bode pa družbeni tajnik Pirc.

C. kr. deželna vlada kranjska naroči družbi poizvedeti o vspehu deželne postave od 11. februarija l. 1883., zadevajoče pokončevanje predenice. O tej zadevi sklène glavni odbor, se obrniti do podružnic.

Ob priliki nastopa novega vrtnarja na poskuševalnem vrtu na Poljanah sklène se sestaviti natančni inventar vseh predmetov na tem posestvu in podkovski šoli ter se za to sestavo volijo gg. Robič, Kastelic in Jerič.

Dozdanjemu oskrbniku družbinega poskuševalnega vrta J. Vodetu dá se ob priliki njegovega izstopa iz službe 25 gold.

Na novo se sprejmejo v družbo sledeči gospodje: Anton Podlešnik, posestnik v Svibnjem, Anton Rojic, gozdarski pristav v Boštanji, Andrej Svetlin, župan v Podborštu.

Gosp. predstojnikom podružnic c. kr. kmetijske družbe s tem naznanjamo, da so gosp. učitelji res prosti letnine, vendar pa morajo plačati 1 gold., če hočejo prejemati katerikoli družbeni list.

Kmetovalci, kateri se hočejo naročiti na ruski lan, naj se oglasé pismeno ali ustno zadnji čas do Svečnice v pisarni c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani.

Gospodarstvo v soseskinih gozdih.

Nahajajo se vasi, katerih opravičenim je bilo od grajščin odkazanega 4000 in več oralov gozda. Opra-

vičeni so koj po oddelitvi vložili prošnjo na politične oblasti, da bi se jim dovolilo gozd na drobno, to je, na posamesne gospodarje razdeliti.

A imenovanim oblastnijam je znano, da je enako razkosanje gozda gospodarjem samim, kakor tudi celemu okraju škodljivo, zategadel so zavrgle dotične prošnje in prosilci so primorani, v gozdu skupno gospodariti.

Ker nam je znano, kako malo skoro vse občine gozd cenijo, namenili smo se v naslednjem navesti nekaj toček o gospodarstvu v soseskinih gozdih.

Ko so se enkrat strebile preseke, postavili kamniti mejniki in popravila pota, razdeli naj se gozd v dva dela. En del naj bo za kupčijo, drugi za kurjavo in hišne potrebe.

V oddelku za kupčijo se mora gledati na to, da se šilovina varuje in le pritlikovina in grmovje seka. S tem se doseže, da pride nježni zarod na prosto in potem vspešneje raste. Doraščeno drevje se mora le tako sekati, katero nima nič ali malo prirastka in stoji po krajih, kjer je spodaj veliko zaroda.

Sekanje naj se tako vrši, da se sklep gozda ne ruši, to je, veje enega drevesa se morajo zraven stoječega dotikati. Ako se temu nasproti ravná in še goljave nastajajo, je to kaznivo. Ako se stari goli prostori najdejo, naj se zasadé ali posejajo z gozdnimi sadikami ali semenom. Če so pa v bližini semenice, se to delo lahko prihrani, razbrskajo naj se samo tla, da more odpadlo seme v zemljo.

Znani so gozdi, kateri so res tako razdeljeni, kakor smo omenili, raste pa v kupčijskem oddelku mlada hojevina. Dotični posestniki so oddali apneničarju, trebiti pritlikovino in grmovja. Vse je povoljno izvršil, samo 3—4 sežnje visokih smrekovih in bukovih štorov ni posekal. Zdaj štrlé iz mladega drevja kakor strahovi. Če vprašaš posestnike, zakaj so pustili te „grenadirje“ v gozdu, ti bodo odgovorili, da je les trd, zato apneničar ni hotel sekati. Ravno tako leži polno vej in družih drobnih odpadkov po tleh z izgovorom, da bi tako dosti v apnenici ne koristilo.

Revščina, čestokrat tudi lenoba sti pa vzrok, da mlade hojice, katere imajo komaj 3—4" v premeru, kradejo in jih po 10—20 kr. prodajajo. Enakega drevja se na tisoče kosov poseka in gozdu velikansko škodo provzroči.

V oddelku za kurjavo in hišne potrebe naj se seka staro, bolno in v gošči rastoče drevje. Ravno drevje naj ostane, ker je dobro za semenice, potem ni treba vsake goljavice umetno obdelovati.

Sploh naj se tako seka, da se sklep gozda ne pretrga in se gozd le trebi drevja, katero ima najmanj ali nič prirastka.

Pri nas se skoro nobena občina teh pravil ne drži, ampak sekajo se prvo najlepša drevesa, in ko teh ni, dobro je tudi ostalo bolno, krivo ali zatrlo drevje. Ker se je zdravo drevje posekalo, zginile so tudi semenice iz gozda. Nasledek temu je, da se visoki gozd polagoma v nizkega in potem v Kras spremeni.

Ako prepričaš ljudi na mestu o tem, pravijo: „za nas ne bo še zmanjkalo lesa, nasledniki naj si pomagajo, kakor vejo in znajo. Časi so hudi, zaslužka ni nikjer“ itd.

Z ozirom na to naj drevje, katero se ima posekati, župan z gozdnim kladvom zaznamova, pri delu naj mu pomaga gozdni čuvaj.

Izkazovanje in sekanje naj bode pozimi. To naj se oznaani politični gosposki z opombo, kje in koliko lesa se misli posekati.

Župan in gozdni varuh naj pazita na to, da se bode le odkazano drevje sekalo. Kdor bi se po njihovem ukazu ne ravnal, naznaniti se mora gosposki.

Sekanje in vožnja lesa naj se previdno vrši, da se ne poškoduje stoječi les ali tla preveč ne razbrskajo. Drevesni odpadki, kakor: vršički, veje, trske itd. naj se koj iz gozda spravijo, ker bi se sicer mladi zarod zamoril.

Listje v gozdu grabiti ali v gozdu pasti živino naj ne bode dopuščeno. Ako se prikažejo gozdu škodljivi žužki, kakor smrekov lubadar itd., naj se to naznani gosposki.

Naj nastavi vsaka soseska gozdnega varuha in mu dá toliko plače, da bode mogel skromno živeti. Najdejo se gozdni čuvaji, kateri imajo po 40—50 gld. letne plače in je njih naloga, gozd in polje varovati; večkrat porabijo jih župani tudi za druge občinske posle. Razvidno je, da se enaki čuvaji ne pečajo dosti za gozd. To je vzrok, da se tatovi po soseskinih gozdih silno množé. Ako ena vas ne more gozdnega varuha boljše plačati, naj se združi več vasi, katerih gozdi eden na drugega mejijo in postavijo gozdnega varuha. Na ta način bi ga lahko dobro plačali in ga samo za gozd varovati rabili.

Pri svojih obhodih naleti politični gozdar pogosto na novo sekanje v občinskih gozdih. Če vpraša župana, zakaj sekanja ni politični oblastniji naznanil, pravi, da tega ni treba, da je gozd lastnina opravičenih, toraj smejo ž njim delati, kakor jim je drago itd.

Ko potem gozdar ovadi župana politični oblastniji in je ta kaznovan, veruje sicer, da ima gosposka res pravico, se v gozdno gospodarstvo mešati, vendar vedno po svoji trmi gospodarji, kar živo obžalujemo, kajti le na ta način, ako bi občine v gozdih dobro gospodarile, bi se gozdi ohranili.

„Novice“ so uže tolikokrat povdarjale, kako važen je gozd za posamezne okraje, kakor za cele dežele. Danes rečejo še to, da je gozd človekov najboljši prijatelj. Saj imaš skoro vse, kar v življenji potrebuješ, iz gozda.

Iz lesa izdelano je vse hišno in gospodarsko orodje, še celó žlica, s katero ješ, je iz lesa. Z lesom kuriš, si kuhaš živež in se greješ po zimi. Drva in les za stavbe prodajaš za lep denar v mesta.

Ko prideš na svet, položé te v zibelko iz lesa, in ko greš iz sveta, zopet v krsto iz lesa in naposled vsadi ti še blaga roka lesen križ na grob.

Zdaj si menda do dobrega prepričan, da je gozd v resnici tvoj zvesti prijatelj. Skažimo mu tudi mi prijateljstvo s tem, da ga varujemo in pošpešujemo njegovo razširjenje. Bog nas bode zaradi tega blagoslovil, da bomo srčno in zadovoljno živeli. P.

Kako nam je sadno drevje na stalnem mestu pravilno oskrbovati?

Spisal M. Rant.

(Dalje.)

Dalje mora pa tudi vsak napredni sadjerejec suho in vsahljajoče se drevesno vejevje ob vsakem letnem času uže kar na oko po njihovih zvanjih znamenjih, namreč: po močno razpokani, listnato-mehurčkasti zgornji lubadi (kožici), po kratkih (pogostoma tudi popolno pomanjkujočih) suhih letnih poganjkih poznati.

Slednjič se pa to prevažno sadjarsko delo in opravilo tudi nikdar sadjerejskemu nevednežu v izvršitev prepuščati ne sme; taki sadjerejski mojstri-skaze, ako